

dr. Matej Lahovnik
vodja poslanske skupine ZARES

ODBOR ZA OKOLJE IN PROSTOR
Gospod Rudolf Petan, predsednik

Ljubljana, 13. maj 2008

ZADEVA: Zahteva za sklic nujne seje Odbora za okolje in prostor

Spoštovani gospod Petan,

Poslanska skupina ZARES na podlagi 32. člena in drugega odstavka 48. člena Poslovnika Državnega zbora zahteva sklic nujne seje Odbora za okolje in prostor z naslednjo točko dnevnega reda:

- Vpliv uporabe fitofarmaceutskih sredstev na okolje.

OBRAZLOŽITEV:

V zadnjih tednih oziroma že vso letošnjo pomlad smo pričeli več zastrašujočim in obsežnim pomorom čebel. Po trditvah Čebelarske zveze Slovenije sta se pomora v Pesniškem Dvoru na Štajerskem in v okolici Novega mesta zgodila zaradi nepravilne uporabe fitofarmaceutskih sredstev (v nadaljevanju FFS), ki jo sicer določa veljavni Zakon o fitofarmaceutskih sredstvih.

Slednjega je sedanja koalicija, kljub odločnemu nasprotovanju nekaterih opozicijskih poslancev - med glasnimi kritiki sta bila prav poslanca Zaresa dr. Pavel Gantar in Cveta Zalokar Oražem, in predstavnikov več nevladnih organizacij, zlasti Čebelarske zveze Slovenije, Umanotere, Zveze združenj ekoloških kmetov Slovenije, Združenja za zdravo Slovenijo in nekaterih neodvisnih strokovnjakov sprejela po skrajšanem postopku, brez širše javne razprave in ob ugotovitvah, kdo je avtor zakona - strokovnjaki ali morda, za povečanje prodaje FFS zainteresirana podjetja (uvozniki in trgovine), v začetku leta 2007 sprejela nekritično, celo ob posmehovanju in žaljivih oznakah o tistih, ki so upravičeno opozarjali na potencialno nevarnost liberalizacije dostopa do FFS. Nekatera izmed opozoril se na žalost potrjujejo prav v teh dneh, ob množičnih pomorih čebel.

Pred dnevi se je v okolici Domžal ter krajih Gorjuša, Rafolče, Srednje Jarše, Rodica, Prelog, tudi Brdo - Lukovica (ČCS), Češenik, Homec, Žiže pripetil strašljiv pomor kar okoli 500 čebeljih družin, pri čemer so se pristojne inšpekcijske službe in policija, za razliko od prejšnjih primerov, odzvale razmeroma hitro in zaenkrat učinkovito oziroma v skladu s pristojnostmi. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je sicer napovedalo (12. 5. 2008), da bo v enem tednu predstavilo analizo vzrokov pomora čebel v okolici Domžal, kar je pozitivno. Poslanke in poslanci Zares menimo, da je treba tudi v pristojnih delovnih telesih državnega zbora opraviti širšo razpravo o veljavni politiki ravnanja s FFS, ker zakonodaja očitno v ničemer ne prispeva, da bi se zmanjšale negativne posledice uporabe FFS za okolje.

Slovenski čebelarji, ki so odločno nasprotovali sprejetju vladne novele zakona o FFS, že dolgo javno opozarjajo, da nepremišljena uporaba pesticidov ogroža naše medonosne čebele, ki so

najpomembnejše oprashaľvalke ŹuŹkocvetnih rastlin, zlasti v sadjarstvu. Vloga čebel je ključnega pomena pri povečanju donosov sadja, oljaric, zelenjave in ostalih rastlin, čebelarstvo pa je tudi pomemben del podjetniŹtva in trajnostnega turizma, h kateremu Źeli teŹiti naŹa drŹava.

Evropski parlament se je enkrat Źe pozitivno opredelil do predloga nove, restriktivnejŹe zakonodaje na tem področju, posledica česar bi bilo drastično zmanŹanje Źtevilla dovoljenih oziroma registriranih pesticidov. V EU se pripravljajo spremembe zakonodaje, ki bodo Źle v smeri zagotavljanja dodatnega usposabljanja prodajalcev in uporabnikov pesticidov, ločevanja prodajnega programa za profesionalne in neprofesionalne uporabnike, obveznega testiranja Źkropilnih naprav, prepovedi Źkropljenja iz zraka, obveznega vodenja evidenc prodaje in uporabe pesticidov in podobno. Evropska komisija, kljub pritiskom nekaterih največjih proizvajalcev FFS, napoveduje zakonodajne spremembe, na podlagi katerih bo dodatno prepovedala posebej nevarne pesticide, ki povzročajo raka, hormonske spremembe in neplodnost (nekateri nemŹki neodvisni znanstveniki navajajo, da je takih FFS vsaj 13, drugi pa predlagajo, da je treba prepovedati uporabo vseh tistih pesticidov, ki jih laboratoriji v Źivilih ne morejo odkriti).

Torej se nam obetajo spremembe, ki jih je vladajoča koalicija z zadnjim zakonom o FFS ukinila. Nesprejemljivo je, da je večino teh ukrepov slovenski stari zakon o fitofarmaceutskih sredstvih Źe vseboval, po sprejetju novega zakona pa je naŹe zdravje in okolje zdaj Źe bolj potencialno ogroŹeno, kar najboljše ilustrira prav nedavni primer odkritja hruŹk z vsebnostjo nedovoljene aktivne snovi, predvsem pa nepojasneni pomori čebel.

Novi zakon o FFS, ki ga je sprejela vladajoča koalicija v začetku leta 2007, je:

- 5 omogočil dostop do FFS tudi potencialnim uporabnikom, ki niso poučeni o tveganjih in nevarnostih, ki jih prinaŹajo FFS;
- 6 omogočil uporabo FFS tudi za namene, ki nimajo poudarjene gospodarske funkcije, kot na primer gojenje cvetja na domačih vrtovih ali parkih, urejanje grobiŹ in podobno. LaŹji dostop »ljubiteljskim obdelovalcem« seveda pomeni večjo tveganje za okolje;
- 7 nepregledno povezal regulatorne in evalvacijske funkcije v zvezi z ocenjevanjem potencialnih tveganj aktivnih snovi v FFS in s tem zabilisal odgovornost pri dajanju takŹnih sredstev v promet;
- 8 določil blaŹje pogoje pri nadzoru in pregledovanju naprav za vnos FFS v okolje in
- 9 določil blaŹje pogoje za izobraŹevanje in osveŹanje uporabnikov FFS o nevarnostih, ki so povezane z nepravilno uporabo FFS.

Po naŹih informacijah oziroma na podlagi javno dostopnih podatkov je do leta 2005 prodaja večine fitofarmaceutskih sredstev (herbicidov, fungicidov in baktericidov) po letu 2002 oziroma 2003 pričela upadati, kakŹni pa so posledice lani sprejetega zakona o FFS za okolje, pa ni znano.

V preteklosti, natančneje, za obdobje 1997 – 2000, je bilo ugotovljeno, da je bilo onesnaŹenje podzemne vode najbolj kritično prav zaradi onesnaŹenja s pesticidi, zlasti z atrazinom ter nitrati, in da se je pri slednjih onesnaŹenje podzemnih voda Źe začelo zmanŹevati (Informativni bilten MOP, januar 2003).

Iz zadnjega dostopnega letnega poročila o pitni vodi v letu 2006, ki ga redno pripravlja InŹtitut RS za varovanje zdravja, izhaja ocena, da je bilo "izpostavljenih skupno cca. 39.000 prebivalcev, največ na območjih ZZV Murska Sobota (arzen, nitrati, pesticidi), sledijo ZZV Maribor (nitrati, pesticidi) ter Novo mesto in Celje (pesticidi). Nitratom je bilo izpostavljenih cca. 34.000 prebivalcev, na istih

in še dodatnih petih oskrbovalnih območjih je bilo pesticidom izpostavljenih cca. 37.000 prebivalcev." (IVZ, maj 2007, str. 4).

PREDLOGI SKLEPOV ZA ODLOČANJE NA SEJI ODBORA:

- 10 Odbor DZ za okolje in prostor se je seznanil s poročilom Ministrstva za okolje in prostor oziroma pristojnih organov v okviru ministrstva o stanju okolja z vidika uporabe FFS.
- 11 Odbor DZ za okolje in prostor se je seznanil, da ni bil dosežen pomemben napredek pri zmanjševanju uporabe FFS oziroma pri zagotavljanju trajnostne rabe FFS.
- 12 Odbor DZ za okolje in prostor poziva Ministrstvo za okolje in prostor, da v čim krajšem času oziroma do konca junija pripravi konkreten akcijski načrt, kako namerava še letos zmanjšati uporabo fitofarmaceutskih sredstev, predvsem pesticidov.
- 13 Odbor DZ za okolje in prostor podpira vse tiste zakonodajne spremembe, ki se pripravljajo na ravni EU (Evropska komisija, Svet EU, Evropski parlament), ki pomenijo zmanjšanje uporabe FFS in zavezuje vlado, da nedvoumno podpre njihovo sprejetje.

Spoštovani predsednik Odbora, predlagamo vam, da na nujno sejo povabite tudi:

- 14 Čebelarsko zvezo Slovenije,
- 15 Umanotero – Slovensko fundacijo za trajnostni razvoj,
- 16 Inštitut za trajnostni razvoj,
- 17 Zvezo združenj ekoloških kmetov Slovenije,
- 18 Združenje za zdravo Slovenijo.

Obenem vam predlagamo tudi, da nujno sejo odbora, ki ga vodite, skličete skupaj z nujno sejo Odbora DZ za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, od katerega zahtevamo obravnavo podobne oziroma povezane točke: **Nadzor nad prodajo, uporabo in nadzorom uporabe fitofarmaceutskih sredstev.** To je nujno predvsem zato, ker gre za značilno multidisciplinarno temo in ločena obravnava le enega vidika ne bi imela posebnega smisla in ne bi dosegla svojega namena – omogočiti celovito obravnavo in rešitev na področju FFS.

Spoštovani predsednik, v ZARES pričakujemo, da boste v času do obravnave tematike na seji od pristojnih ustanov (Ministrstvu za okolje in prostor s pristojnimi organi v sestavi) zahtevali, da pripravijo vse potrebne analize, pojasnila in stališča v zvezi z vplivi uporabe FFS na okolje oziroma stanjem okolja (predvsem površinskih in podzemnih voda ter vode).

Lep pozdrav,

dr. Matej Lahovnik
Vodja poslanske skupine